

Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014

Begroting met bijhorende toelichting 2012

1. INLEIDING

De **opmaak van de begroting en bijhorende toelichting** gebeurde in de zomer en het najaar van 2011, zodat dit kan ingediend worden 1 december 2012. Deze documenten werden uitvoerig behandeld in de adviesgroep van 19 oktober 2011 en de stuurgroep van 27 oktober 2011. Het Directiecomité van Interwaas keurde deze begroting met bijhorende toelichting 2011 goed op 9 november 2011.

In deze begroting met bijhorende toelichting wordt beschreven welke acties met bijhorende budgetten in het achtste werkingsjaar van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas zullen genomen worden. De acties zijn opgesteld op basis van de doelstellingen geformuleerd in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014. De afzonderlijke acties rond erfgoed in de verschillende gemeenten zijn niet opgenomen in dit plan.

2. BEGROTING

Deze **begroting** gaat alleen uit van de reeds bekende bedragen op het tijdstip van het opmaken van deze begroting met bijhorende toelichting, namelijk de middelen van de Vlaamse Gemeenschap en de middelen uit eigen werking.

Hierbij wordt rekening gehouden met de **aangekondigde besparing** van 6.62% op het subsidiebedrag voorzien in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas (320 000 euro), dus 21 191 euro. Deze besparing wordt in de begroting niet doorgevoerd in de financiële ondersteuning van de erfgoedzorgers, maar wel in de werkingmiddelen van de Erfgoedcel Waasland.

De **overdracht** vanuit 2011 naar 2012 wordt geschat op basis van de uitgaven in 2011. In het jaarverslag 2011 zal duidelijk worden welke overdracht er precies is naar 2012.

In de begroting worden **alle kosten** opgenomen voor de gehele werking. Met de 54 000 euro middelen uit eigen werking worden de kosten gefinancierd die niet mogen gefinancierd worden met middelen van de Vlaamse Gemeenschap. In het jaarverslag met afrekening wordt dit jaarlijks gedetailleerd weergegeven.

Per actie wordt de bijkomende kost, die verband houdt met de uitvoering van de actie zelf, geëxpliciteerd. Zo zijn bv. de algemene werkingskosten zoals loonkosten, portkosten... niet per actie weergegeven, maar wel in de algemene posten personeelskosten en administratieve kosten. Bij de verdere concrete uitwerking van de acties kunnen in de loop van 2012 bijkomende inhoudelijke en financiële partners aangesproken worden. Aangezien definitieve informatie hierover nog ontbreekt, is deze nog niet opgenomen in deze begroting met bijhorende toelichting.

3. TOELICHTING BIJ BEGROTING

De acties in deze begroting met toelichting zoeken – net als de voorbije jaren – een **evenwicht** tussen de korte en de lange termijn, de (soms onzichtbare) ondersteuning van de Wase erfgoedgemeenschap en de meer zichtbare publieksgerichte projecten, tussen partnerships in bestaande projecten en eigen projecten; een evenwicht tussen publiek en erfgoedgemeenschap, erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals, tussen moeten en mogen.

De keuzes van de acties gebeuren sinds het begin van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas bottom-up en op basis van uitgebreide **omgevingsanalyses** en alles wat daarbij komt kijken. Hiertoe ondernam de Erfgoedcel Waasland sinds 2005 **verschillende acties**. Enkele voorbeelden zijn: de uitgebreide omgevingsanalyse voor de intentienota en beleidsplan 2005-2008 én het beleidsplan 2009-2014 (met bijhorende bevragingen, gesprekken e.d.), WODE (dat voortdurend wordt geüpdate), visieteksten, specifieke bevragingen rond o.a. erfgoededucatie, opleidingsbehoeften en expertises aanbod; plaatsbezoeken; gesprekken; overlegplatformen... Daarnaast werden meerdere **inventarissen** opgemaakt, zo integraal en geïntegreerd mogelijk bv. adressendatabank, krantendatabank, WODEdatabank, lijst met expertise-uitwisselingen, Wase volksverhalen, Wase reuzen... De verzamelde gegevens worden daarenboven **zo gestructureerd mogelijk** verzameld. Zo werd bijvoorbeeld tijdens het eerste convenant (2005-2008) de basis gelegd voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in één centraal bestand voor kennisbeheer (Access), waarin we ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. De Erfgoedcel Waasland verzamelt daarnaast in een Excelbestand de expertise-uitwisseling (plaatsbezoeken/ontvangsten, e-mails, telefoons...) die gedaan wordt. Op deze manier kan de aangereikte informatie hergebruikt en indien nodig verder verfijnd worden. De meerjarenplanning 2009-2014 en de **jaarlijkse actieplannen** werden steeds opgemaakt op basis van de bevindingen uit deze verschillende acties. De Erfgoedcel Waasland volgde eveneens het **traject rond omgevingsanalyse** dat in 2009-2010 door **FARO** werd aangeboden met een vijftal inhoudelijke sessie.

Per actie zijn zo veel mogelijk **de kernpartners** opgenomen. De Wase erfgoedgemeenschappen, de Wase gemeentebesturen en de Erfgoedcel Waasland worden nergens als kernpartner vermeld omdat ze allen deel uitmaken van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas en potentieel bij iedere actie die ondernomen wordt als partner kunnen optreden.

SD 1 – 1 + 1 = 3

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

1° I.C.W. investeert onverminderd in samenwerking. Om dit te bereiken zal I.C.W.:

1°1. het bestaande netwerk van de Wase cultureel-erfgoedgemeenschap versterken en verbreden;

1°2. verder inzetten op intergemeentelijke samenwerking. De Erfgoedcel Waasland wil het engagement van de gemeenten vasthouden en verschillende snelheden door een efficiënte en daadkrachtige werking opvangen;

1°3. verder investeren in de bestaande regionale, Vlaamse en internationale samenwerkingsverbanden.

- Actief inzetten op de **8 gemeenten** bijvoorbeeld door verschillende snelheden op te vangen en het blijven betrekken van alle gemeenten door een efficiënte en daadkrachtige werking.
- Ondersteunen, afstemmen op elkaar van en deelnemen aan **samenwerkingsinitiatieven** rond erfgoed en overleg in het Waasland, enkele voorbeelden:
 - Deelname aan
 - het Waas Archieven Overleg (WAO) (bijeenkomst gemiddeld twee maal per jaar)
 - het overleg van de Diensten van Toerisme (vier maal per jaar)
 - Lid van Raad van Bestuur van Toerisme Waasland
 - Lid van Raad van Bestuur van Mercator 2012 vzw
 - Overleg en afstemming met Bibliotheca Wasiana, BiblioWaas, Intergemeentelijk project Land van Reynaert, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Toerisme Waasland, Wacco e.a.
- Sensibiliseren en responsabiliseren van de gemeenten over het belang van **cultuurbeleid en erfgoedzorg** en dus ook van cultuurbeleidscoördinatoren, erfgoedzorgers...
- Deelname aan **Vlaams overleg**:
 - Overleg met de 4 andere erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen (Gent, Meetjesland, Aalst en Land van Rode) en het **Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** (bijeenkomst gemiddeld twee maal per jaar)
 - **Vlaamse overlegstructuren erfgoedcellen**: deelname aan de collegagroepen beleid en communicatie en de twee erfgoedcellendagen per jaar rond diverse thema's.
 - **Landelijke overlegorganen en expertise-uitwisseling**:
 - **Cultureel Erfgoedoverleg Vlaanderen** (bijeenkomst minimaal twee maal per jaar): in 2009 startten de VVBAD, de Erfgoedcellen Mechelen en Waasland, de VMV en Heemkunde Vlaanderen samen dit overleg op. Het Erfgoedoverleg is een platform voor de uitwisseling van ervaring en expertise; overleg met de Vlaamse overheid, met het steunpunt voor cultureel erfgoed en het steunpunt voor lokaal cultuurbeleid; het opbouwen van standpunten rond gezamenlijke thema's en het plannen van communicatie daarover; samenwerken met aanverwante sectoren vanuit een integrale visie op erfgoed. De deelnemers zijn Archief en museum voor het Vlaams Leven te Brussel, Archiefbank Vlaanderen, Centrum Agrarische Geschiedenis, Centrum Vlaamse Architectuurarchieven, Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, vertegenwoordiging van de

erfgoedcellen voor alle erfgoedcellen (nu Erfgoedcellen Mechelen en Waasland), Familiekunde Vlaanderen, Forum voor erfgoedverenigingen, Heemkunde Vlaanderen, Het Firmament, Huis van Alijn, Packed, Provinciaal Museumconsulent Vlaams-Brabant, Resonant, Sportimonium, Tapis plein, Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Vlaamse Museumvereniging, Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie, Vlaamse Kunstcollectie, en Volkskunde Vlaanderen vzw.

- **VVSG overleg intergemeentelijke samenwerking:** op vraag van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een cultureel-erfgoedconvenant startte de VVSG eind 2008 een overleg met Comeet, Land Van Waas, CO7, Noorderkempen, Kempens Karakter, TERF en Mijnstreek. Het doel van dit overleg is niet alleen de belangen van de betrokken gemeenten in kaart brengen en deze behartigen als cultureel-erfgoedconvenant in een intergemeentelijke context, maar niet in het minst ook expertise- en kennisuitwisseling rond intergemeentelijk werken. Vanaf eind 2009 nemen ook bijna alle andere erfgoedcellen deel aangezien sommigen een traject naar intergemeentelijke samenwerking starten.

SD 2 – DE ERFGOEDCEL WAASLAND ALS KNOOPPUNT

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

2° I.C.W. bouwt verder aan een efficiënte en krachtdadige cultureel-erfgoedcel. Om dit te bereiken zal:

2°1. I.C.W. de interne organisatie van de Erfgoedcel Waasland verder optimaliseren;

2°2. de Erfgoedcel Waasland de interne en externe communicatie van de Wase erfgoedgemeenschap verstevigen;

2°3. de Erfgoedcel Waasland actief blijven als cultureel-erfgoedloket;

2°4. de Erfgoedcel Waasland actief werken aan resultaten voor Vlaanderen en de internationale wereld, zo zal het I.C.W. proactief het Vlaamse cultureel-erfgoedveld haar expertise ter beschikking stellen, onder andere over publiekswerking, cultureel-erfgoededucatie, diversiteit en interculturaliteit, en zal het I.C.W. samenwerken met andere gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarmee een cultureel-erfgoedconvenant is gesloten en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie rond vrijwilligersmanagement en kennis delen over samenwerking met kleinschalige initiatieven en vrijwilligers.

- **Interwaas:** de Erfgoedcel Waasland schakelt zich volledig in de werking van de moederorganisatie Interwaas in. Zo neemt ze o.a. deel aan de driemaandelijkse “Bistro Interwaas”, een moment voor overleg en interactie binnen Interwaas. In 2010-2011 werd een traject rond een nieuw arbeidsreglement gedaan, waaraan de Erfgoedcel Waasland actief meewerkte. In 2012 wordt het traject rond de functieprofielen opnieuw opgestart. Daarnaast wordt een aanvraag ingediend via de ManaMa Archivistiek voor een stageplaats voor archief van Interwaas.
- **Personeel** van de Erfgoedcel Waasland
 - Coördinator 1 VTE: Ode De Zutter
 - Twee erfgoedconsulenten 1.5 VTE: Anniek Elegheert 0.5 VTE en Bart Ooghe 1 VTE
 - Administratieve medewerker 0.5 VTE: Martine Teirlynck

Daarnaast kan de Erfgoedcel Waasland beroep doen op:

- De communicatieverantwoordelijke van Interwaas zorgt voor een afstemming van de communicatie van de Erfgoedcel Waasland op die van haar moederorganisatie Interwaas. Zij verzorgt tevens de

communicatie van een paar actielijnen van de Erfgoedcel Waasland. In totaal is dit een tijdsbesteding van 0.15 VTE.

- Kantoorvrijwilliger 0.2 VTE: Eric Saman
- Vrijwilligers Erfgoedbank Waasland: Ronny van Meerssche en Annick Baert
- **Administratie:** bv. adressenbestand met erfgoedzorgers en publiek, distributie, klassement, correspondentie, praktische organisatie, uitlening (bv. toestellen Mondelinge Geschiedenis, fototentoonstelling Wase Reuzen, lessuggesties...), opvolging boekhouding, lidmaatschap heemkundige kringen, archief- en documentatiebeheer, bestelbonnen...
- **Archief Erfgoedcel Waasland:** in 2012 wordt verder werk gemaakt van het archief, onder begeleiding van Carine Goossens, gemeentearchivaris van Beveren.
- **Interne organisatie:** bv. teamoverleggen en functioneringsgesprekken
- Bijeenkomen **overlegstructuren** Erfgoedconvenant Land van Waas en Interwaas: projectwerkgroepen, adviesgroep, stuurgroep, directiecomité en Raad van Bestuur.
- Opmaak **beleidsdocumenten** door de Erfgoedcel Waasland:
 - Jaarverslag 2011
 - Begroting met toelichting 2013
 - Beleidsplanningstraject voor nieuwe beleidsperiode 2013-2018
- **Fotobeheersysteem:** de Erfgoedcel Waasland verzamelde in de loop der jaren een groot aantal documentaire foto's over het Land van Waas en foto's, die de erfgoedprojecten illustreren. In 2010 werd onderzocht in welke software deze foto's geïnventariseerd kunnen worden. Er werd beslist dat dit zal gebeuren in de software Collective Access die voor de Erfgoedbank ontwikkeld zal worden. In het najaar van 2011 werd gestart met de invoer van dit fotomateriaal in de software van de Erfgoedbank Waasland. In 2012 wordt dit werk verder gezet.
- **Kennismanagement:** tijdens het eerste cultureel-erfgoedconvenant legden we de basis voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in één centraal bestand voor kennisbeheer, waarin we ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. In 2010 en 2011 werd specifiek in het kader van het vrijwilligersmanagement en in samenwerking met Toerisme Waasland, extra aandacht besteed aan het bijkomend inzamelen van de coördinaten van toerisme- en erfgoeddeskundigen. Al deze gegevens worden doorlopend aangepast en verder aangevuld. Deze informatie wordt eveneens benut om het Wase publiek en de Wase erfgoedachterban beter te kunnen informeren.
- **Platform voor expertise-uitwisseling:** in 2010 werd i.s.m. de andere erfgoedcellen het interactieve intranet van www.erfgoedcellen.be geïmplementeerd. Daarnaast werd de eigen website verrijkt met een nieuw deel "Tips voor erfgoedzorgers" – deels op basis van de reeds uitgewisselde en opgebouwde ervaringen en deels op basis van de samenwerking met Het Forum voor de opleiding fondsenwerving in 2010. Vanaf 2011 wordt dit voortdurend aangevuld en geüpdate.

- **Waas erfgoedloket:** de Erfgoedcel Waasland en de Wase erfgoedgemeenschap werken niet alleen voor het publiek. Minder zichtbaar, maar daarom niet minder belangrijk, zijn hun inspanningen binnen de (Wase) erfgoedgemeenschap via vorming, communicatie (nieuwsbrieven, website) en intensieve contacten aan een netwerk van (Wase) erfgoedzorgers. Vele enthousiaste erfgoedvrijwilligers, erfgoedprofessionals, studenten... kunnen steeds bij de Erfgoedcel Waasland terecht met allerlei vragen over inventarisatie, digitalisering, publiekswerking, subsidiemogelijkheden, educatie, vrijwilligerswerking, beleid enz. Deze tijdsintensieve dienstverlening is veel minder zichtbaar, maar minstens even belangrijk als de publiekswerking. Bovendien wordt ook aan het publiek informatie verschaft via vragen die telefonisch en via e-mail toekomen. Ook actieve inhoudelijke begeleiding van projecten gebeurt op vraag. Enkele voorbeelden zijn:
 - **Bezoekerscentrum De Klinge** – stuurgroep, werkgroep buitenomgeving en dossier PDPO: de gemeente Sint-Gillis-Waas heeft langetermijnplannen om een 'bezoekerscentrum De Klinge' in te richten. Dit regionaal bezoekerscentrum zal verschillende thema's (de klomp, Stropersbos, grens, spoorweg Mechelen-Terneuzen...) combineren. In afwachting van financiering worden rond deze site allerlei activiteiten ontwikkeld. Hiervoor werd in 2011 een subsidieaanvraag binnen PDPO ingediend. In 2012-2013 zal de inrichting van buitensite gebeuren en dit gebeurt onder de coördinatie van Interwaas.
 - **Hof ter Welle** – werkgroep: de site in Beveren is reeds eeuwen lang verbonden aan kinderen en zorg (opvang, onderwijs, bijzondere jeugdzorg...). Dit project i.s.m. vzw Dienstencentrum Hof ter Welle, de gemeente Beveren (dienst cultuur, gemeentearchief, CC Ter Vesten) en Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren wil met getuigenissen, beeldmateriaal en voorwerpen het verhaal van deze site met haar verschillende functies en bewoners brengen. Bovendien kadert dit project binnen de toekomstige inrichting van het kasteel als erfgoedhuis. De ontsluiting kan verschillende vormen kennen.
- **Wase reuzen:** net zoals vorige jaren wordt in 2012 een Groot Waas Reuzenoverleg georganiseerd, onder coördinatie van de gemeente Sint-Gillis-Waas met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland. Dit Groot Waas Reuzenoverleg kan in 2012 worden aangevuld met een apart vormingsmoment (bv. rond het werven van vrijwilligers i.s.m. de Lodewijk De Raetstichting, ook voor andere erfgoedzorgers) of een studie-uitstap indien daar behoefte aan blijkt. Daarnaast wordt regelmatig allerlei reuzeninformatie aan externen doorgegeven, wordt de minisite geüpdate, worden lessuggesties bezorgd aan geïnteresseerde leerkrachten of derden en wordt de tentoonstelling Wase reuzen verder uitgeleend. In het voorjaar 2012 zal de tentoonstelling dan ook opnieuw op punt worden gezet. Tenslotte stelt de Erfgoedcel Waasland ook op regelmatige basis haar expertise inzake "reuzen" ter beschikking van Volkskunde Vlaanderen d.m.v. bijdrage aan de website www.feestelijkvlaanderen.be/reuzen in het kader van Rond de rokken van de reus, deelname aan overleg e.d.

SD 3 – HET CULTUREEL ERFGOED = DE BASIS VAN ALLES

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

3° I.C.W. plaatst de zorg voor het cultureel erfgoed centraal. Om dit te bereiken zal I.C.W.:

3°1. in opvolging van de beslissing van de Vlaamse Regering betreffende de toekomst van Doel, prioritair aandacht besteden aan alle aspecten van de zorg voor het cultureel erfgoed van het dorp Doel (verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en ontsluiting);

3°2. tegen het einde van 2010 alle cultureel-erfgoedorganisaties en publiektoegankelijke cultureel-erfgoedcollecties op het grondgebied van het Waasland op een uniforme wijze in kaart brengen, inclusief de noden en behoeften. I.C.W. werkt hiervoor samen met alle andere gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarmee een cultureel-erfgoedconvenant is gesloten, met de Vlaamse Gemeenschapscommissie en met initiatieven, zoals Archiefbank Vlaanderen, die voor heel Vlaanderen instaan voor het in kaart brengen van deelsectoren;

3°3. zich engageren om bij het digitaliseren van cultureel erfgoed:

3°3.1. deze digitale gegevens blijvend toegankelijk en leesbaar te maken;

3°3.2. op collectie- en stukniveau internationaal erkende inhoudelijke en technische standaarden te gebruiken zodat de gegevens uitwisselbaar worden met de gegevens van andere cultureel-erfgoedorganisaties en zodat ze via dataharvesting beschikbaar worden voor overkoepelende systemen zoals Europeana;

3°3.3. rekening te houden met eventuele wettelijke beperkingen met betrekking tot copyright en privacy.

3°3.4. I.C.W. engageert zich ook om cultureel-erfgoedorganisaties te sensibiliseren en informeren over het gebruik van internationale standaarden.

3°4. de Wase cultureel-erfgoedgemeenschap ondersteunen bij een intense zorg voor registratie en inventarisatie;

3°5. contextonderzoek stimuleren;

3°6. een actuele visie voor een geïntegreerd Waas cultureel-erfgoedbeleid verder ontwikkelen;

3°7. de kennis uitbreiden van de Wase cultureel-erfgoedorganisaties inzake de optimale zorg voor en de bewaaromstandigheden van cultureel erfgoed;

3°8. besturen, ambtenaren en organisaties verder sensibiliseren over de waarde van cultureel erfgoed zodat ze meer aandacht schenken aan de gevolgen van hun beleid voor het cultureel erfgoed.

- **Depotwerking:** inschakeling in de depotwerking van en samenwerking met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Het provinciebestuur startte in 2009 met de voorbereiding van de uitbouw van een beleid rond depotwerking. De Erfgoedcel Waasland verwacht in 2012 betrokken te worden bij de verschillende stappen die ondernomen worden. Bovendien zal de Erfgoedcel Waasland proactief inspelen op de kansen die geboden worden vanuit het depotbeleid, zoals bv. de groepsaankoop van materiaal, de depots, advies op maat...
- **Digitalisering:** in 2007 werd op vraag van de erfgoedzorgers een start gemaakt van de digitalisering van beeldmateriaal, kranten en films. In 2008 werd verder gewerkt aan deze actie, voornamelijk door het digitaliseren van beeldmateriaal en kranten (dit laatste op vraag van de gemeente Temse). Ook in 2009 werden vijf kranten gemicrofilmd en gedigitaliseerd (op vraag van erfgoedzorgers met grote krantencollecties) en werd relevant materiaal van particulieren of organisaties gedigitaliseerd (in het kader van verschillende projecten). In 2010 werd op vraag van enkele archieven voornamelijk archiefmateriaal gedigitaliseerd in het kader van de Erfgoedbank Waasland. In 2011 werd naar aanleiding van concrete projecten en de Erfgoedbank Waasland verder materiaal gedigitaliseerd. In 2011 werd naar aanleiding van concrete projecten en voor de Erfgoedbank Waasland verder materiaal gedigitaliseerd. In 2011-2012

zal vooral in het kader van het project rond de Wase polders een hoeveelheid archief- en documentair materiaal worden gedigitaliseerd en zal voor het eerst ook een aanzienlijke reeks historische kaarten gedigitaliseerd worden (zie lager). In het kader van de samenwerking met onderwijsinstellingen binnen de Erfgoedbank Waasland (zie lager) zal op lokaal vlak erfgoed gedigitaliseerd worden. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek gemaakt via www.beeldbankwaasland.be, www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, www.trickyreynaertenco.be, www.wasereuzen.be, andere publieksacties en via de partners zelf.

- **Doel:** in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014 is de volgende operationele doelstelling opgenomen: “In opvolging van de beslissing van de Vlaamse Regering betreffende de toekomst van Doel, prioritair aandacht besteden aan alle aspecten van de zorg voor het cultureel erfgoed van het dorp Doel (verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en ontsluiting)”. In 2009 werd i.s.m. verschillende partners gestart met de opmaak van een projectplan, dat in 2010 echter – in afwachting van de projectplannen van de Vlaamse projectgroep rond het ruraal erfgoed in het kerngebied – even in de koelkast werd gestoken (zie verder). De Erfgoedcel Waasland en het Gemeentearchief Beveren maken vanaf het najaar 2010 deel uit van een Vlaamse projectgroep en vanaf het najaar 2011 van de begeleidingsgroep van het onderzoek Ruraal erfgoed, dat voortvloeide uit het Vlaams overleg. De financierende partners in dit onderzoek zijn het Vlaams Gewest Departement Mobiliteit en Openbare Werken – Afdeling Maritieme Toegang, Maatschappij voor het Grond – en Industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeovergebied en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen.
- **Draaiboek mondelinge geschiedenis:** in 2008 werkte de Erfgoedcel Waasland i.s.m. verschillende partners een eerste versie van een draaiboek Mondelinge Geschiedenis voor het middelbaar onderwijs uit. Deze eerste versie werd opgenomen binnen het PWO-project (projectmatig wetenschappelijk onderzoek) ‘Mondelinge Geschiedenis: een brug tussen erfgoed en culturele diversiteit in het onderwijs’ van de Lessius Hogeschool Mechelen. De Lessius Hogeschool Mechelen kwam echter de afspraken niet na. Na een schrijven vanuit de Erfgoedcellen Mechelen en Waasland werden in 2011 nieuwe afspraken gemaakt. In het najaar van 2011 kwam er een draaiboek Mondelinge Geschiedenis en werden onderhandelingen gevoerd voor de publicatie. In 2012 wordt het draaiboek verspreid.
- **Omgevingsanalyse:** net zoals in 2010 zal in 2011 blijvend aandacht zijn voor bepaalde elementen uit een omgevingsanalyse. De concrete acties zitten in verschillende andere acties verweven (bv. in kaart brengen van expertise).
- **Onderzoek ruraal erfgoed linker-Scheldeover:** de Erfgoedcel Waasland, het Gemeentearchief Beveren en de gemeente Sint-Gillis-Waas maken vanaf het najaar 2010 deel uit van een Vlaamse projectgroep en vanaf het najaar 2011 van de begeleidingsgroep van het onderzoek Ruraal erfgoed, dat voortvloeide uit het Vlaams overleg. De financierende partners in dit onderzoek zijn het Vlaams Gewest Departement Mobiliteit en Openbare Werken – Afdeling Maritieme Toegang, Maatschappij voor het Grond – en Industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeovergebied en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen.

- **Overleg agrarisch erfgoed:** in navolging van de aanbeveling in WODE werd in 2009 een overleg rond landbouwcollecties opgestart i.s.m. het Centrum voor Agrarische Geschiedenis en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (museumconsulentschap). Het overleg werkte rond collectieregistratie, collectiebeleid (ontwikkelen van selectiecriteria, collectiemobiliteit en afstemming) en ontsluiting. Hieraan namen de Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren, het Landbouwmuseum Stekene, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stedelijk Museum Lokeren en de gemeentes Beveren en Stekene deel. In 2010-2011 werden gesprekken met Beveren en Stekene gehouden over de mogelijke visies op deze collecties. De verschillende partners werken deze visies nu verder uit en er wordt regelmatig terug gekoppeld. In het Landbouwmuseum Stekene werkt vrijwilliger Paul De Schepper druk aan de registratie van de collectie.
- **Samenwerking met onderwijsinstellingen:** op vraag van verschillende onderwijsinstellingen werkt de Erfgoedcel Waasland met hen samen:
 - de **Katholieke Hogeschool Sint-Lieven** (KAHOSL) biedt aan haar leerlingen binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs een nieuw vak “Project kunstvakken” (PKV) aan. Binnen PKV komen leerlingen in contact met een ruim aanbod aan cultureel erfgoed en kunststromingen en – vormen. Om het aanbod naar de leerlingen toe inzake een observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkt de KAHOSL samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland. In het schooljaar 2009-2010 werd hiervoor reeds een pilootstage uitgewerkt. In het schooljaar 2010-2011 werd met 2 scholen en 2 erfgoedorganisaties samen gewerkt. In schooljaar 2011-2012 wordt deze samenwerking met de KAHOSL voort gezet – met een 5-tal studenten. In het najaar van 2011 konden geïnteresseerde erfgoedorganisaties zich hiervoor kandidaat stellen; er is ook contact met de erfgoedorganisaties die hieraan reeds meewerkten teneinde dit mogelijks verder te zetten met hen.
 - **thesislijst:** verschillende organisaties hebben onderwerpen waar rond kan gewerkt worden door onderwijsinstellingen. Jaarlijks wordt dan ook een lijst met mogelijke thesisonderwerpen opgesteld door de Erfgoedcel Waasland (met input uit verschillende erfgoedorganisaties) en bezorgd aan verschillende onderwijsinstellingen.
 - In 2012 wordt ook een **project** uitgewerkt waarbij leerlingen uit het **5de en 6de leerjaar** de geschiedenis van hun schoolomgeving in kaart brengen, waarvoor ingezameld vlak erfgoed eveneens opgenomen zal worden op de Erfgoedbank Waasland.
- **Sensibiliseren ontsluiten Wase (digitale) bibliografie:** op basis van WODE, gesprekken met belangrijke bibliografische collectiehouders en de reeds gedane voorbereidingen wordt een breder project rond een échte Wase digitale bibliografie gedaan. De Erfgoedcel Waasland onderzocht in 2010 hoe de rijke documentaire en archivalische collecties aanwezig bij de Bibliotheca Wasiana, de Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas, de heemkundige kringen en de bibliotheken meer onder de aandacht van het publiek kunnen gebracht worden. Vanaf het najaar 2010 wordt werk gemaakt van de effectieve ontsluiting via o.a. een projectpagina met bundeling van informatie op de erfgoedcelwebsite,

invoer titels van de artikels in heemkundige tijdschriften in Ovinob (indien mogelijk i.s.m. Heemkunde Oost-Vlaanderen) en de geleidelijke digitalisering en ontsluiting van de artikels zelf.

- **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken:** i.s.m. het Sint-Maartencomité, het Sint-Nicolaasgenootschap, de gemeente Beveren en de Stad Sint-Niklaas en Toerisme Waasland werd in 2009 de Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen op de Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen geplaatst. In 2010 en 2011 werd verder gewerkt rond dit thema. Nu de gebruiken op de Vlaamse lijst staan, bestaat de mogelijkheid een dossier bij Unesco in te dienen. Een Belgisch (nationaal) dossier biedt echter weinig meerwaarde. Er wordt gehoopt dat vanuit Nederland een internationaal dossier ingediend zal worden, wat het Waasland dan zeker zal mee ondersteunen. Voor 1 april 2012 wordt in navolging van de erkenning door Vlaanderen een opvolgingsdossier ingediend.

In 2012-2013 is het 20 jaar geleden dat het onderzoek van het Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen rond de kaart van Sint-Maarten en Sinterklaas werd gedaan. In 2012 wordt in navolging van dit onderzoek i.s.m. Volkskunde Vlaanderen – Huis voor immaterieel erfgoed vzw a.h.v. enquêtes een klein onderzoek gevoerd naar de Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen. Zo krijgen we in de winter van 2012-2013 na 20 jaar een nieuwe kaart.

In dit kader worden in 2012 ook de nodige stappen gezet tot het aanmaken van nieuw en verzamelen van oud filmmateriaal rond deze gebruiken in het Waasland.

- **Vorming:** net zoals andere jaren zal vorming georganiseerd worden. Op basis van de bevraging in 2010 bij de Wase achterban worden in 2012 vergadertechnieken als vorming georganiseerd. Indien relevant, zal voor het organiseren van sommige opleidingen bekeken worden of het interessant is om samen te werken met de koepelverenigingen van andere organisaties. Op die manier kunnen de Wase (vrijwillige) erfgoedzorgers ook nieuwe contacten leggen. De opleiding “bouwen van een website”, voorzien voor 2011, zal plaatsvinden in 2012 omwille van onvoorziene omstandigheden. Tenslotte zie ook “Wase reuzen”; indien de reuzenverenigingen op het reuzenoverleg in oktober 2011 voldoende geïnteresseerd blijken, kan er in 2012 i.s.m. de Lodewijk De Raetstichting een opleiding georganiseerd worden rond het “werven van vrijwilligers” waaraan ook de algemene erfgoedachterban zou kunnen deelnemen.

Stichting Open Kerken vzw voert in 2011-2012 een PDPO project uit in de regio Waas- en Scheldeland. I.s.m. Stichting Open Kerken vzw, de provincie Oost-Vlaanderen en Erfgoedcel Land van Rode en de gemeenten in het Waasland wordt een gezamenlijke studiedag rond de huidige problematieken en de openstelling en herbesteding van de kerkelijke gebouwen georganiseerd. Dit wordt gekaderd in de huidige visies en beleid hier rond.

- **Vrijwilligersondersteuning:** o.a. uit WODE blijkt dat verschillende organisaties die – al dan niet uitsluitend – met vrijwilligers werken, dikwijls een overbelasting én een vergrijzing van de groep vrijwilligers voelen. In 2009 organiseerde de Erfgoedcel Waasland een brainstorm met leden van de advies- en stuurgroep over de te ondernemen acties. De Erfgoedcel Waasland deed in 2009-2010 vervolgens plaatsbezoeken bij de voorzitters van heel wat vrijwilligersverenigingen om naar hun behoeften te peilen. Op basis hiervan werden reeds in 2010 en 2011 een aantal acties ondernomen. Er wordt blijvend gewerkt aan het onderhouden van een nauw contact met de vrijwilligersverenigingen: hetzij

onder de vorm van plaatsbezoeken hetzij onder de vorm van een overleg zal dit in 2012 worden verder gezet. Acties die reeds lopende zijn en verder gezet worden:

- **Stimuleren van een Waas vrijwilligersoverleg**, zowel formeel d.m.v. het uitwisselen van expertise en het stimuleren van samenwerkingen d.m.v. formules als studiedagen, brainstorms rond vooraf bepaalde onderwerpen of thema's, als informeel door deze bijeenkomsten te koppelen aan aangename zaken zoals recepties, bedankingsuitstappen, vormingen en dergelijke. Ook rond het werven van vrijwilligers specifiek zal gewerkt worden, aangezien dit door de vrijwilligersorganisaties steeds weer als pijnpunt wordt naar voren geschoven.
- **Jaarlijkse studie-uitstap**: sinds 2010 wordt een jaarlijkse studie-uitstap georganiseerd voor alle erfgoedzorgers. Deze vindt traditioneel plaats in het najaar en is tot nu toe nauw verbonden met het thema van de volgende Erfgoeddag.
- Aanbieden van **hedendaagse visies** op vrijwilligerswerking aan de organisaties, bijvoorbeeld zicht op maatschappelijke trends, ingaan op het feit dat hedendaagse vrijwilligers zich liefst projectmatig inzetten, en zo verder. Deze hedendaagse visies worden verwerkt in de aangeboden opleidingen.
- **Op vraag begeleiden** van organisaties bij het werven van vrijwilligers bijvoorbeeld Heemkundige Kring Braem, Landbouwmuseum Stekene, Bibliotheeca Wasiana, Gemeentearchief Beveren.
- Ook in de **Erfgoedcel Waasland** wordt gewerkt met vrijwilligers: met name voor de Erfgoedbank Waasland worden 2 vrijwilligers ingezet.
- **Wase scanner**: vanuit verschillende spelers in het erfgoedveld kregen zowel de Bibliotheeca Wasiana als de Erfgoedcel Waasland de vraag naar de aankoop van een scanner voor het scannen van allerlei soorten beeldmateriaal (foto's, negatieven, boeken e.d.). De Bibliotheeca Wasiana en de Erfgoedcel Waasland sloegen de handen in elkaar en doen een gezamenlijke aankoop van een Wase doorvoerscanner eind 2011. De doelgroep is alle erfgoedzorgers in het Waasland, zowel leden van verenigingen als particulieren. Voor 2012 worden een duidelijke handleiding en een kort en duidelijk reglement voor het gebruik van deze scanner opgemaakt.

SD 4 – ERFGOED LEEFT!

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

4° I.C.W. staat in voor een optimale ontsluiting van het cultureel erfgoed om het in zijn verschillende gedaanten aan een zo divers mogelijk publiek voor te stellen. Om dit te bereiken zal I.C.W.:

4°1. typische Wase thema's centraal stellen dankzij grote projecten;

4°2. een actieve publieksparticipatie stimuleren en daarom een netwerk uitbouwen met representatieve vertegenwoordigers van de verschillende doelgroepen;

4°3. binnen haar netwerk cultureel-erfgoedorganisaties sensibiliseren en informeren voor en over diversiteit en interculturaliteit met bijzondere aandacht voor personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond en activiteiten opzetten en stimuleren rond diversiteit en interculturaliteit;

4°4. nauwe samenwerking met het onderwijs en cultureel-erfgoededucatie in de Wase erfgoedgemeenschap stimuleren;

4°5. de Wase cultureel-erfgoedorganisaties stimuleren om zich gemeenschappelijk te profileren;

4°6. nieuwe media en informatietechnologieën optimaal inzetten om de zichtbaarheid van het cultureel erfgoed te verhogen;

4^o7. aan de hand van een doorgedreven vrijwilligersmanagement en gerichte acties erfgoedliefhebbers stimuleren zich in te zetten als erfgoedzorger.

- **Adopt-a-book:** de Vlaamse Erfgoedbibliotheek werkt de komende jaren het project Adopt-a-book uit. Hiervoor wil ze samenwerken met de verschillende erfgoedcellen. Het project beoogt naast fondsenwerving voor preservering en conservering binnen erfgoedbibliotheken ook bewustmaking rond de problematieken hier rond (zowel naar erfgoedzorgers als het publiek) als het creëren van een ruimer lokaal / regionaal draagvlak voor erfgoedbibliotheekcollecties. O.a. i.s.m. het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en de Bibliotheca Wasiana wordt bekeken hoe in het Waasland kan ingezet worden op dit project.
- **Erfgoedbank Waasland:** in 2010 werd druk gewerkt aan de Erfgoedbank Waasland. In het najaar ging www.waaserfgoed.be online. Deze Erfgoedbank biedt aan alle acties en processen binnen het cultureel-erfgoedconvenant de mogelijkheid een betere en diepgaandere ontsluiting en ondersteuning te doen en dit niet alleen voor de reeds bestaande content, maar eveneens voor nieuwe content (bv. inventarissen, documenten, foto's, filmpjes, mondelinge geschiedenis...). De beeldbankpartners werden in 2010 ook erfgoedbankpartners: Bibliotheca Wasiana, Erfgoedcel Waasland, Gemeente Beveren, Gemeente Zwijndrecht, Gemeentearchief Temse, Heemkundige Kring Braem, Heemkundige Kring d'Euzie, Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, Heemkundige Kring Nieuwerkerken, Hertogelijke Heemkundige Kring Land van Beveren, Heemkundige Kring De Kluize, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Reynaertgenootschap vzw, Stadsarchief Lokeren, Stadsarchief Sint-Niklaas, Stedelijke Musea Sint-Niklaas en Volkskunstgroep Boerke Naas. Daarnaast kunnen in 2011 ook nieuwe partners toetreden. Diverse nieuwe actoren voegden intussen materiaal toe aan de bank, waaronder Gemeente Waasmunster, Chiro Sint-Jan (Sint-Niklaas), Chiro Kriko (Sint-Niklaas) en diverse particulieren. Eind 2011 wordt een ruime oproep gedaan naar particulier erfgoed i.v.m. het 'Wase water' dat in de loop van 2012 in meerdere thematische tentoonstellingen op de Erfgoedbank Waasland kan verschijnen. In 2012 wordt ook een project uitgewerkt waarbij leerlingen uit het 5de en 6de leerjaar de geschiedenis van hun schoolomgeving in kaart brengen, waarvoor ingezameld vlak erfgoed eveneens opgenomen zal worden op de Erfgoedbank Waasland.
- **Erfgoedcommunicatie:** de digitale nieuwsbrieven voor erfgoedorganisaties (Wase erfgoedgemeenschap) en publiek (erfgoedliefhebbers) worden op regelmatige tijdstippen verstuurd. Ook de verschillende websites worden steeds verder aangevuld en geüpdate. De projectcommunicatie wordt steeds afgestemd op de inhoud en de timing van de verschillende projecten. Er wordt ook nog steeds actief ingezet op direct-marketing.
- **Erfgoeddag:** de Erfgoedcel Waasland zal zoals andere jaren instaan voor de aanmaak en verspreiding van een regionale brochure. Ter inspiratie van de lokale coördinatoren en erfgoedorganisaties wordt in het najaar ook een brainstorm georganiseerd in samenwerking met Faro, zodat de Wase achterban zelf beter gewapend is om een inhoudelijk diepgaand thema uit te werken. Een Waas inspiratiemoment werkt daarnaast ook (inter)gemeentelijke samenwerking in de hand.

- **Erfgoededucatie:** na het educatieve luik bij Archief op het Spoor en een actie rond Erfgoeddag 2008 doorliep de Wase erfgoedsector in 2009 een traject in erfgoededucatie: bundelen en verspreiden van de resultaten van een enquête inzake erfgoededucatie; het organiseren van een vorming “Bruggen bouwen tussen onderwijs en erfgoedinstellingen” en het aanmaken van een inventaris van het Wase erfgoedaanbod voor scholen getiteld “Wase erfgoedklapper” (expliciete vraag die kwam uit de enquête). De informatie die in de klapper stond wordt regelmatig geüpdate op de website onder “Tips voor scholen”. Dit deel werd in 2011 speciaal aangemaakt en is nu hét centraal punt waarop de Erfgoedcel Waasland alle voor scholen interessante informatie doorgeeft. Dit deel wordt regelmatig opnieuw onder de aandacht gebracht van de scholen.

Ook de reeds bestaande publicaties worden verder verspreid naar de scholen en er wordt eveneens educatief materiaal uitgeleend aan scholen.

In 2012 wordt ook een project uitgewerkt waarbij leerlingen uit het 5de en 6de leerjaar de geschiedenis van hun schoolomgeving in kaart brengen, waarvoor ingezameld vlak erfgoed eveneens opgenomen zal worden op de Erfgoedbank Waasland.
- **Forten en linies in grensbreed perspectief (Interreg IV-project):** in het kader van het groter Interreg IV-project met als partners Interreg Vlaanderen-Nederland, Europese Unie, Provincie West-Vlaanderen, Provincie Oost-Vlaanderen, Provincie Zeeland, Provincie Noord-Brabant, Provincie Antwerpen, Stad Antwerpen, Gemeente Maldegem, Gemeente Beveren, Gemeente Sint-Gillis-Waas, Gemeente Hulst, Gemeente Terneuzen, Gemeente Damme, Gemeente Stekene, Gemeente Knokke-Heist, Vlaamse Overheid, Waterwegen en Zeekanaal NV, Agentschap voor Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, Stichting Zeeuws Landschap, Natuurpunt VZW, Kempens Landschap VZW, Polder Land van Waas, Artesis Hogeschool Antwerpen, Toerisme Oost-Vlaanderen, Rijn-Schelde Delta, Interwaas, Landelijke Gilden, Erfgoedcel Waasland, Camping Ford Bedmar en Vlaamse Landmaatschappij worden educatieve pakketten rond de Staats-Spaanse linies uitgewerkt. I.s.m. de gemeente Sint-Gillis-Waas werkt de Erfgoedcel Waasland aan de realisatie van deze educatie en aan de invulling van Fort Bedmar (lid van commissie). De provincie Noord-Brabant werkt in overleg met de andere betrokkenen een basispakket uit waarin de geschiedenis van de linies begrijpbaar wordt gemaakt voor leerlingen uit (wellicht) de laatste graad van het lager onderwijs. Hieraan wordt ook een educatieve film gekoppeld. Vervolgens kan via een lokale werkgroep, geleid door Kenneth Colleman, uitgewerkt worden hoe het plaatselijke verhaal in dit pakket kan worden ingevoegd.
- **Mercator en cartografie:** 2012 is een nieuw Mercatorjaar. N.a.v. daarvan worden allerlei activiteiten georganiseerd. Vanuit de Erfgoedcel Waasland wordt van 25 t.e.m. 28 april 2012 een internationaal congres georganiseerd dat zich toespitst op historische cartografie van de 16de eeuw in het algemeen en het leven en werken van Mercator in het bijzonder. Op deze manier krijgt de regio meer internationale uitstraling en wordt het thema ‘Mercator’ opnieuw meer onder de aandacht gebracht van de academische wereld. Voor de inhoudelijke invulling zijn connecties gelegd met de academische wereld in binnen- en buitenland. Het congres vindt officieel plaats onder de vleugels van de International Cartographic Association (ICA) en gebeurt in co-organisatie met de UGent. Het 3-daagse congres zal doorgaan in het

STeM, van woensdag tot vrijdag. Op zaterdag vindt een uitstap plaats naar Museum Plantin-Moretus (Antwerpen).

Naast het congres wordt op zaterdag ook een studiedag georganiseerd rond historische cartografie. Hiertoe werd een werkgroep opgestart met een vertegenwoordiger van de K.O.K.W., de Bibliotheca Wasiana, gemeentearchief Beveren, de Erfgoedcel Waasland en Emile Van Vaerenbergh (landmeter Kruibeke), die zich buigt over de mogelijke koppeling van de lokale erfgoedactoren en heemkundigen met dit internationale academische congres (waarvan ook het inschrijvingsgeld relatief laag zal liggen). Meerdere sprekers werden reeds vastgelegd, rond thema's uit de Middeleeuwse en Vroegmoderne cartografie en rond behoud, beheer en restauratie van kaarten. Aanvullend is een geleid bezoek mogelijk aan de tentoonstelling Mercator Digitaal.

De mogelijkheden om digitaal kaarten aan te bieden, worden verder uitgewerkt binnen de Erfgoedbank Waasland en het project Polders.

Op 6 mei 2010 werd de vzw Mercator 2012 opgericht met als stichtende leden gemeente Kruibeke, Stad Sint-Niklaas, KOKW en vzw Mercatoriana. Interwaas versterkte de vzw als toetredend lid en biedt huisvesting en ondersteuning aan de projectcoördinator van de vzw.

- **Polders:** de centrale insteek voor het polderproject worden de aankomende wijzigingen in het polderlandschap en –bestuur en de relatie tot het historische polderlandschap en polderleven (bv. werken in de polder leven in de polder...). De invalshoek werd echter breder gemaakt dan enkel de polders en richt zich op het leven op en rond de 'Wase waters' en geeft ook een prominente plaats aan de cartografie van het Wase land. Deze verruiming maakt het mogelijk om een groter deel van het Waasland bij het project te betrekken en legt meer klemtoon op de mensen en hun erfgoed. Geografisch omvat het project het hele Waasland: van de zeeschelpolders in het oosten tot de oude rivierpolders, wateringen en meersen in het westen. Werkgroepen zijn opgericht in Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse, die archivalisch/documentair/cartografisch materiaal e.d. verzamelen rond een aantal afgesproken thema's. In het najaar van 2011 volgt een oproep voor materiaal in particulier bezit. Een selectie van al dit materiaal zal gedigitaliseerd worden en gepresenteerd op de Erfgoedbank Waasland in 2012. In samenwerking met het Centrum voor Agrarische Geschiedenis wordt een publicatie uitgewerkt rond de Wase waters, met thematische hoofdstukken geschreven door diverse universiteiten (UA, KUL, UGent) en lokale vorsers en archivariissen. Voorts wordt een reeks poldervertellingen ontwikkeld door verteller Guy Debruycker, toegespitst op Kruibeke, Beveren, Temse, Sint-Gillis-Waas, Lokeren en mogelijk Sint-Niklaas. Deze vertellingen zullen via de Erfgoedcel Waasland geboekt kunnen worden. Per gemeente worden maximaal twee vertelavonden voorzien. Aansluiting bij het landboekproject van de Provincie Oost-Vlaanderen is eventueel ook mogelijk. De apotheose van het project loopt voor, tijdens en na de zomer. Ze start met online tentoonstellingen op Erfgoedbank Waasland (gespreid over meerdere maanden), loopt verder met de poldervertellingen en rondt af met de presentatie van het boek in november.

- **Website:** www.erfgoedcelwaasland.be wordt verder ingevuld, met inbegrip van de luiken Tips voor erfgoedzorgers en Tips voor scholen. De erfgoedcel maakt er prioriteit van om alle lopende en voorbije projecten met een projectpagina op de site kenbaar te maken voor het publiek.
- **Wereldoorlog I:** in 2010 werd een denktank rond de herdenking van WO I opgestart. Eveneens werd een dossier ingediend binnen het Impulsfonds 'De Grote Oorlog' van Toerisme Vlaanderen. Deze werd echter niet gehonoreerd. In het voorjaar van 2011 organiseerde de Erfgoedcel Waasland een brainstorm rond WO I. Hierop werd eveneens gepeild naar de verwachtingen van de verschillende deelnemers t.o.v. de rol van de Erfgoedcel Waasland in de herdenkingen van WO I tussen 2014-2018. Op basis daarvan wordt voorgesteld verschillende zaken te doen o.a. een Waas campagnebeeld en logo met bijhorende producten (posters, folders, flyers e.d.), regionale communicatie o.a. a.h.v. digitale regionale programmabrochure, een gadget, een URL..., een publicatiereeks, stimuleren van onderzoek stimuleren, inzetten van de Erfgoedbank Waasland voor ontsluiting van materiaal en aftoetsen samenwerkingsmogelijkheden rond de Dodendraad en de Hollandstelling. Doorheen haar werking probeert de Erfgoedcel Waasland natuurlijk ook zo veel mogelijk afstemming en samenwerking te bekomen tussen de verschillende erfgoedzorgers.

SD 5 – FINANCIËEL ONDERSTEUNINGSBELEID

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

5° I.C.W. werkt uiterlijk tegen het einde van de beleidsperiode een ondersteuningsbeleid voor cultureel-erfgoedactoren uit. Het ondersteuningsbeleid bevat minstens een beleid voor:

- a. de ondersteuning van erkende musea en erkende culturele archiefinstellingen die een werking ontwikkelen op het lokale niveau. Het protocol gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG) en de Vereniging van Vlaamse Provincies vzw (VVP) is hiervoor richtinggevend;
- b. de financiële ondersteuning van projecten op basis van een subsidiereglement van het I.C.W. voor cultureel erfgoed;
- c. de financiële ondersteuning van publicaties rond erfgoed op basis van een publicatiebeleid van het I.C.W., waaronder de ondersteuning van lokale tijdschriften voor volkscultuur en geschiedenis.

Onder deze doelstelling wordt enkel de financiële ondersteuning, gefinancierd met middelen van de Vlaamse Gemeenschap, opgenomen. Daarnaast is er binnen het cultureel-erfgoedconvenant nog andere ondersteuning bv. vrijwilligersmanagement, Waas erfgoedloket, lidmaatschap heemkringen... Deze acties zijn opgenomen onder andere doelstellingen.

Aangezien het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas een intergemeentelijke samenwerking is, is het onmogelijk alle budgetten voor ondersteuning, naast deze betaald met subsidies van de Vlaamse Gemeenschap, op te sommen. Hieronder vindt u een overzicht terug van de budgetten vanuit de Vlaamse Gemeenschap.

- **Doorstorting van subsidies Vlaamse Gemeenschap:**

- **Publicaties:** ondersteuning voor het tijdschrift van de Heemkundige Kring Souvereinen (jaarlijks 1 000 euro), Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren (jaarlijks 1 000 euro) en de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (jaarlijks 2 000 euro).
- Kwaliteitslabel op lokaal niveau voor **Stedelijk Museum Lokeren:** voor 2011 wordt een actieplan ingediend bij de Erfgoedcel Waasland en bij het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. I.s.m. het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en het Stedelijk Museum Lokeren is in 2009 een protocol uitgewerkt voor de verdere subsidiëring in 2010-2014. Dit is afgestemd op de criteria uit het protocol tussen de Vlaamse Gemeenschap, de VVP en de VVSG. Jaarlijks ontvangt het museum 12 500 euro.
- **Projectsubsidies:** Interwaas kent sinds 2009 met subsidies voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas projectsubsidies toe op basis van een subsidiereglement (jaarlijks voorzien budget 15 000 euro).
- **Publicatiebeleid:** in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014 staat jaarlijks 6 000 euro ingeschreven voor de ondersteuning van publicaties. Er werd echter eind 2010 na een traject met de werkgroep publicatiebeleid gekozen om dit bedrag op te trekken naar 12 500 euro per jaar. Hiervan wordt jaarlijks 5 000 euro gebruikt voor periodieke publicaties en 7 500 euro voor éénmalige publicaties. Wat betreft **periodieke publicaties** wordt een **jaarlijkse nominatieve toelage van 500 euro** voor de volgende tien periodieke publicaties voorzien: Heemkundige Kring Braem (Elversele), Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas), Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai), Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene), Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700, Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke), Tinelmuseum, Jaarboek van de Beheerraad van het Gemeentemuseum Temse, Reynaertgenootschap Tielcelijn, Sint-Nicolaasgenootschap – Tijdingen. Hieraan worden een aantal administratieve voorwaarden gekoppeld. Deze jaarlijkse nominatieve toelagen komen in totaal op jaarlijks 5 000 euro. Vanaf 2011 wordt bovendien jaarlijks 7 500 euro voorzien voor éénmalige publicaties. De publicatiesubsidie voor éénmalige subsidies wordt geregeld in een **publicatiesubsidiereglement voor éénmalige publicaties** dat in voege is sinds voorjaar 2011.

